

דבר המערכת

איש ראש לבית אבותינו...

בפרשתנו: **שאו את ראש כל עדת בני ישראל וכו' ואתכם יהיו איש איש למטה, איש ראש לבית אבותיו הוא. ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם לראובן אליצור בן שדיאור, וכך בהמשך בכל השבטים חוץ משבט לוי שלא ממנה ראש לשבט זו, ומיד אח"כ לקח משה ואהרן את שמות האלה כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני, ואת שבט לוי לא פקד, ועד כאן לא רואים בכלל שהקב"ה הזהיר את משה ואהרן לבל יפקדו את שבט לוי, אלא אחר כל מנין בני ישראל ויהיו כל הפקודים וכו' והלויים למטה אבותם לא התפקדו בתוכם, ורק בפרשה אח"כ אחרי שכבר משה רבינו מיוזמתו לא פקד את מטה לוי, אז וידבר ה' אל משה לאמר את מטה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל,**

וצריכים להבין הרי מקודם כשהקב"ה אמר לו לפקד את בני ישראל, ופקד אותם, לא רואים בכלל שהקב"ה אמר לו לא לפקד את בני לוי, ולמה לא פקד אותם, וגם את הלשון והלויים למטה אבותם לא התפקדו היה צריך לכתוב ובני לוי לא פקד וכדו'.

ואפשר לומר, דמכיון ששמה רבינו בעת שהקב"ה אמר לו לפקד את בני ישראל ומינה לכל שבט ושבט איש ראש לבית אבותיו, בבחינת מנהיג, ואת שבט לוי הקב"ה החסיר מן הרשימה, לא הזכיר מי הראש לבית שבט לוי, ואפילו שהקב"ה לא אמר לו אל תפקד את שבט לוי, אבל משה רבינו מיד הבין, ששבט בלי ראש גם השבט אינו נחשב, כשבאים לפקד את בני ישראל, שבאים לראות כמה הם מונים, אז קודם כל מי בראש, מי המנהיג מי הנשיא, בני ישראל ללא מנהיג ללא ראש לבית אבותיו, לכל שבט ושבט, לכל קהילה וקהילה צריכה להיות ראש, ומי שטוען שאינו זקוק לראש, למנהיג, הוא בעצמו גם אינו נחשב לכלום, כי הכוח של יהודי זה שהוא מלוכד בחבורה תחת המנהיג, אם זה המנהיג לקהילה בבחינת שבט, ולמעלה בהנהגה, המנהיג של כמה קהילות בבחינת מחנה כמו מחנה ראובן שהיה לו כמה שבטים וכך מחנה יששכר וכו', ואם זה המנהיג של עם ישראל בבחינת מטה רבינו, אבל יהודי בלי מנהיג בלי קהילה שימנו בראשם מנהיג שינהיג אותם בדרך ה' ועל פי יסעו ועל פיו יחנו, גם הקהילה אינו קהילה, ואין לזה שלימות.

אז כאן כשהקב"ה אמר לו למנות את ישראל ואת הראש של שבט לוי החסיר, הבין לבד משה שכאן כשבאים למנות את ישראל, מכיון שהתורה לא מספרת לנו מי הראש לבית שבט לוי, סימן שהיא אינה יכולה להיות ממוספר, כי בעצם הראש והמנהיג צריך להיות זה הממונה

על המופקד של חברתו, ובתוך המופקד טמון הרבה ענינים, ובוודאי בענין הפשוט האחריות על המנהיג לדעת על כל אחד מהמנמים תחת חברתו על הנעשה עמו, בגשמיות וברוחניות, וכך מביא רבינו בספרו בני יששכר מאמר ב' דרוש ח' אות יח, שבאמת מספר הוא היפך הברכה, כי מספר הוא צמצום שהוא ממדת הגבורה, אבל כשהמפקד ע"פ משה שהוא בחי' הדעת, ובדעת נכללים ביחד חסדים וגבורות, ע"ז מתמתק הדין, וע"כ משמיעין על השקלים באדר שהוא חודש לידתו של משה עיי"ש, ולפי"ז יש לומר שגם עצם המנין צריך להיות ע"י ראש כל שבט שהוא בחי' משה שהוא מתלבש בכל ת"ח ומנהיג כמבואר שם בדרוש ד' וברגל ישרה בתחילת מערכת המ"ם עיי"ש, ובפרט שבט לוי שהם מבחינת הגבורה כמבואר באות ח"י הנ"ל ע"ש להמתיק הגבורות שבהם בלי מנהיג, עכ"ל ק.

ומכיון שראה משה שבט לוי אינה בכלל הצינון של המצוה הזו, וגם מבלי שהקב"ה אמר לו את הענין ואת הטעם, רק אח"כ הסביר לו הקב"ה למה הוציא אותם, ולזה מובן הלשון והלויים למטה אבותם לא התפקדו, לא התפקדו כי הקב"ה לא מנה כאן מי זה מטה אבותם, כי לכל שבט כתוב מפורט מי הוא הראש לבית אבותם ולשבט לוי לא, אז הבין משה שאת שבט לוי לא צריכים לספור.

ובעצם הענין שלא ספרו את מטה לוי כי הם היו מיוחסים, ויש להם זכות עצמם לכל אחד ואחד, בבחינת ראש, אבל גם אלו שיש להם זכות עצמי או בגלל זכות אבות לא להיספר כמו כל עדת בני ישראל צריכים לדעת לשמור על הזכות שבידם ח"ו לא לקלקל, ועיין מה שכתוב רבינו בפרשתנו על הפסוק והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם וז"ל: י"ש לרמו שהתורה מלמדת לנו דעת בפסוק הזה לדורות כי נצחית היא, דהנה יש לפעמים בני דציקים ססבורים שהצדקות תחזור לאכסניא שלה, ואינם יגיעים לדרכי עבודתו ית"ש, וכסבורים כשאפילו לא יתייגעו להסיר מסך הסכלות לשיהיו דבקים בקונם, יבוא זה להם בירושה זכות אבותיהם. על זה הענינה התורה במקרא קודש הלוים והלויים למטה אבותם, ר"ל הרוצים שיבוא להם דביקות בירושה ממטה אבותם, (לוי"ם מלשון ויל"ו על"ך (במדבר יב ב), הפעם ילוה וכו' (בראשית כט לד)), לא התפקדו בתוכם, לא יזכר ולא יפקד להם הדביקות הזה בתוכיותם ובפנימיותם רק דמיונות שוא ח"י, ובהו תבין ממנו חז"ל (גדרים פ"א ע"א) הזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה, והבין: עכ"ל ק.

בברכת שבטא טבא
יום ג' במדבר באותו רבין גדונוב
דידכס פנאס בניאון בן חנה לאה

אגרא דכלה

וידבר וכו' במדבר סיני באהל מועד
באחד לחדש השני בשנה

השנית וכו' עיין באור החיים העירי בכתוב מפני מה בהמקום הקדים הכלל להפרט, ובהזמן הקדים הפרט להכלל, עיין שם דברי קדשו. ולי הקטן נראה גם כן דהנה סיני הוא קדושת שעה, ששם ניתנה תורה והיו מלמדין אותה אחר כך באהל מועד מפי משה. וידוע מענין כלל ופרט, אין בכלל אלא מה שבפרט (פסחים ו' ע"ב), וללמד בא כל מה שנאמר באהל מועד מפי משה הוא אשר נאמר בסיני, מה שאין כן בהזמן הקדים הפרט להכלל, נעשה כלל מוסיף על הפרט, שבהמשך הזמן רחבה התורה ונסבה למעלה עוד כל ימי עולם דור דור ודורשי מוציאים נחלי דבש וחמאה כל אחד לפי חלקו, הגם שהכל נאמר בסיני, עם כל זה התורה מסתרת בלבושים, עד עת בא פקודת הנשמה אשר לחלקה ניתנה הדרש והרמז ההוא הספון בתורה, אז יתגלה יפה לעין כל, ועיין מ"ש בפרשת תשא ותבין:

[בספר אגרא דכלה פרשת בלק ד"ה בין והתבונן] וז"ל: והנה מה שהאדם מחדש בכל יום חידושי תורה ושכליות בעבודה הוא העיקר להעלות ניצוצין כי הוא דמיון "מ"ה" החדש" אשר הוא התיקון כנודע, וזה נ"ל פירוש הפסוק (תהלים) מה אהבתי תורתך, אהבתי להיות מ"ה על ידי תורתך, דהיינו לחדש חידושי דאורייתא בכל יום תמיד ובכל עת בכדי לעשות תיקונים חדשים בכל עת ובכל יום, בסוד מעשה בראשית, ועל כן כל היום היא שיחתי בלי הפסק]

ויאמר עוד, דהנה אמרו רז"ל (ויק"ר פ"א י"א) אלו היו

יודעין אומות העולם כמה אהל מועד יפה להם וכו', שמתחלה כשהיה הקול יוצא היו נתרזין מתוך פנקסיהם, מה שאין כן כשבנה אהל מועד היה הקול מתצמצם באהל מועד לציר נאמן פנים אל פנים כאשר ידבר איש וכו', לכך אמר כלל ופרט, במדבר סיני באהל מועד (במדבר א א), ואין בכלל אלא מה שבפרט, הפרט אהל מועד דייקא, מה שאין כן הזמן נכתב באחד לחדש השני פרט, בשנה השנית כלל, נעשה כלל מוסיף על הפרט, לידע ולהודיע ולהוודע הנהגת הזמן בעולם, על פי מ"ש חכמי האמת ומנים המסוגלים ביותר לתשובה משאר הזמנים, הוא בסוף איזה זמן הנועד, דהיינו זמן מנחה לעתותי ערב דהוא סוף היום, ערב שבת הוא סוף השבוע, ערב ראש חודש הוא סוף החודש, ערב ראש השנה סוף השנה, וכן תבין ותתבונן דגמתן בשימטיין ויובלות,

וכן תתבונן הדוגמא בסוף אלף הששי כאשר יגיע זמן אלף השביעי שבת ל"י. דהנה הזמן הוא נברא כמו כל הנבראים, וברא הש"י את הזמן ששת אלפים ויום השביעי קדש, לא יעצר ולא יחסן סחרה ואתנה קדש ל"י, [ישעיה כג יח] וכל הדברים ישובו למקורם ולמקום חצבתם לחיי החיים וישמח י"י במעשיו.

והנה הזמן הלז עוד כל ימי עולם מתגלה הזמן ובא ממקום עליון לעולם הזה, ואחר כך חוזר לנרתיקו. ותבין הענין כפי קבלת חכמי האמת הוא באופן זה, כאשר מתגלה זמן יום א' בשבוע, לעתותי ערב חוזר היום לעולם העליון, ומתגלה היום השני עד כלות ימי השבוע, וכאשר ישלמו ימי השבוע ומתגלה הארת השבת, אז הוא עליית העולמות ומתעלים ששת ימי החול אשר נסתלקו מן העולם הזה כל אחד בזמנו, מתעלים אז לאור עליון יותר נפלא בערך, וכן הוא בשבוע שניה, עד שישלמו ימי החדש, אז מתעלים כל ימי החדש למקום עליון יותר, וכן הוא בכל חודש עד שתשלם השנה בכל חלקי ימים וחדשים, ואז תתעלה השנה למקום עליון יותר, וכן הוא בשמיטות ועד שנת השובע, יתעלו השמיטות למקום עליון יותר, ככה יהיה עד ככלות ששת אלפים שנה, ויתגלה אלף השביעי ישובו כל הדברים לשורשם ולמקום מחצבתם, למקום שממנו חוצבו כל חלקי הזמן.

ומעתה בין והתבונן כאשר יתגלה איזה יום בעולם

וחזור אחר כך למקורו, הנה הוא חוזר עם כל העינינים הנחקקים בו מבני אדם הנתונים אז תחת הזמן הן לטוב והן ח"ו בהיפך. והנה קודם שחוזר היום לעולם העליון, אז הפגם הוא רק בעולם הזה, מה שאין כן כשחוזר היום הנפגם למקום העליון, אז הפגם ח"ו במקום עליון יותר, אז תשובת האדם הוא יותר קשה כי פגם בעליונים, ואם לא תיקן גם בסוף השבוע ומתעלה הזמן יותר, אז הפגם הוא במקום עליון יותר ותשובתו יותר קשה, וככה תתבונן בשאר חלקי הזמן, ומה תבין ענין יום הדין הגדול והגורא כאשר יקוול כל הגוים אל עמק יהושפט (יואל ד יב), ומה תוכל להבין אזרת החכמי האמת, לשוב האדם לתשובה שלימה בסופו כל זמן וזמן קודם חזרתו למקורו, היינו סוף היום, סוף השבוע, סוף חודש, סוף שנה. ומעתה תוכל להבין סידור התורה בהזכרת הזמן הפרט קודם, ואחר כך הכלל, שהכלל הוא תמיד נוסף על הפרט בענייני הזמן עוד כל ימי עולם, ולמשכילים יונעם להבין הדברים על מתכונתם, ולא דבר ריק הוא, ואם וכו':

